

Ποια Ευρώπη θέλουμε;

Είμαι 18^η στο ευρωψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ. Γιατί; Δεν είμαι μία «γηγενής» Ελληνίδα, αλλά μία Ελληνίδα της διασποράς, μία Γαλλο-ελληνίδα πολίτις, η οποία σπούδασε στην Γαλλία, ζει, διδάσκει και είναι παντρεμένη στην Βρετανία και έχει διδάξει επί μία δεκαετία στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ωστόσο, συμμετέχω σ' αυτό το ψηφοδέλτιο, διότι είμαι Ευρωπαία και σοσιαλίστρια, αποφασισμένη να συμβάλω στην ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας στην Ευρώπη και τον κόσμο. Συμμετέχω σ' αυτό το ψηφοδέλτιο, διότι πιστεύω ότι το όραμα του ΠΑΣΟΚ και του Γιώργου Παπανδρέου για την Ελλάδα και την Ευρώπη είναι σωστό και εμπνευσμένο. Συμμετέχω σ' αυτό το ψηφοδέλτιο, διότι, ως καθηγήτρια ευρωπαϊκής πολιτικής η ίδια, πιστεύω στην ανάγκη να κινητοποιηθεί η νέα γενιά, ώστε να ενασχοληθεί με τις ευρωπαϊκές υποθέσεις.

Πριν από δύο μήνες, οι Έλληνες εκλογείς ψήφισαν υπέρ μιας αλλαγής στην κυβέρνηση. Ωστόσο, θα ήταν λάθος και απλή υπονόμηση της ευρωπαϊκής πολιτικής να συμφωνήσει κανείς με το επιχείρημα της κυβέρνησης ότι αυτές οι εκλογές θα πρέπει να αναφέρονται σε θέματα εσωτερικής πολιτικής. Καθώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ο κατ' εξοχήν χώρος της πολιτικής συμμαχιών, η απόφασή μας πρέπει να στηρίζεται στον γενικό προσανατολισμό και τα πεπραγμένα καθενός κόμματος, για να προβλέψουμε την επίδραση της ψήφου μας, και όχι σε απλές προεκλογικές υποσχέσεις που δεν έχουν καμιά τύχη μονομερούς εκπλήρωσης. Τι έμαθα σχετικά με τα θέματα αυτά από την πολυετή προσωπική μου εμπειρία συνεργασίας με τον Γιώργο Παπανδρέου, ιδιαίτερος σχετικά με την Ευρωπαϊκή Συνέλευση η οποία εκπόνησε το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, καθώς και την ελληνική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης πέρυσι;

Πρώτον, ότι η δέσμευση του ΠΑΣΟΚ για μία περισσότερο «κοινωνική Ευρώπη» είναι αληθινή. Κατά την διάρκεια της Ευρωπαϊκής Συνέλευσης, ο Γιώργος Κατηφόρης, εκπροσωπώντας την ελληνική κυβέρνηση εκείνης της εποχής, ήταν επικεφαλής της ομάδας η οποία υποστήριξε την εισαγωγή πολλών διατάξεων κοινωνικού χαρακτήρα στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Την ίδια ώρα, η ελληνική Προεδρία προωθούσε δυναμικά μέτρα εναντίον του κοινωνικού αποκλεισμού και διακρίσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και την γενική αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης. Έδειξε επίσης θάρρος στην προαγωγή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, αναγνωρίζοντας βασικά κοινωνικά δικαιώματα στους μη-Ευρωπαίους που ζουν εντός των συνόρων μας – και χρησιμοποιώ την λέξη θάρρος, λόγω της τάσης που παρατηρείται σε πολλές δεξιές κυβερνήσεις στην Ευρώπη να υιοθετούν ξενοφοβικές πολιτικές αναφορικά με τους ξένους μετανάστες. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το σοσιαλιστικό όραμα, δεν είναι η αντικατάσταση του εθνικού κράτους πρόνοιας. Αντ' αυτού, είναι η πρόληψη του κοινωνικού «ντάμπινγκ» μεταξύ των κρατών-μελών, όταν οι εθνικές πολιτικές υπερβαίνουν τα όρια των θεμιτών διαφορών και η διασφάλιση του πανευρωπαϊκού σεβασμού των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων.

Το δεύτερο ζήτημα που βρίσκεται στον πυρήνα αυτής της προεκλογικής εκστρατείας είναι αυτό της δημοκρατίας και του πλουραλισμού στην Ευρώπη. Ποιος μπορεί να είναι εναντίον της δημοκρατίας, θα μπορούσε να πει κανείς...ιδίως όταν είναι Έλληνας! Σαφώς. Η μεγαλεπήβολη ρητορική, ωστόσο, πρέπει να μεταφράζεται σε συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Αυτό ήταν το μήνυμα που ακούραστα επαναλάμβανε ο Γιώργος

Παπανδρέου στην Ευρωπαϊκή Συνέλευση. Οι περισσότεροι Έλληνες πολίτες ίσως δεν έχουν γνώση του ρόλου τον οποίο έπαιξε η χώρα τους ως ηγέτις της ομάδας των 19 «μικρών και μεσαίων» κρατών, τα οποία οργανώθηκαν ως μία ενωμένη δύναμη για πρώτη φορά στην ευρωπαϊκή ιστορία, για να αντιταχθούν σε σχέδια των μεγάλων κρατών για την επιβεβαίωση της ηγεμονίας τους στην Ευρώπη. Και μέχρι σήμερα, αντιπρόσωποι από όλη την ήπειρό μας είναι ευγνώμονες στην Ελλάδα, διότι τους έδωσε υπερηφάνεια και επιρροή σ' αυτήν την κρίσιμη φάση της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Όπως έχω προτείνει στο ακαδημαϊκό μου έργο με την έννοια της «δήμων-κρατίας», η διαφύλαξη της ισότητας μεταξύ των κρατών-μελών στον μέγιστο δυνατό βαθμό είναι κρίσιμη για ένα όραμα μιας πλουραλιστικής Ευρώπης η οποία ανθίσταται στην ιδέα δημιουργίας ενός νέου κράτους στο ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το τρίτο ζήτημα στο οποίο θα ήθελα να δώσω εδώ έμφαση είναι ο ρόλος της Ελλάδας στην διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι δύσκολο να φαντασθεί κανείς μία μεγαλύτερη πρόκληση από αυτήν που αντιμετώπισε η κυβέρνηση Σημίτη πέρυσι, όταν ανέλαβε την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και παρόλα αυτά, σπάνια έχω ακούσει τόσο πολλούς επαίνους για την εξισορροπητική δράση μιας χώρας προεδρεύουσας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όχι μόνο για την μεσολάβηση της μεταξύ κρατών-μελών, αλλά και για την ακαταπόνητη διαμεσολάβησή της μεταξύ της Δύσης και του αραβικού κόσμου. Και το πιο σημαντικό, λίγες μέρες μετά το τέλος του πολέμου στο Ιράκ, ο Γιώργος Παπανδρέου κατόρθωσε να συγκεντρώσει τους Ευρωπαίους Υπουργούς Εξωτερικών στο Καστελλόριζο και τους έπεισε να συντάξουν ένα «κείμενο ευρωπαϊκής στρατηγικής» το οποίο θα αποτελούσε την πρώτη απάντηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις ετήσιες σχετικές διακηρύξεις των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η ελληνική Προεδρία είχε επίσης την θετική επίδρασή της και πλησιέστερα στα ελληνικά σύνορα, με την εκπόνηση μιας νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα Βαλκάνια, η οποία μπορεί να μην εκπλήρωσε την ελπίδα αυτών των χωρών για χορήγηση καθεστώτος υποψηφίου μέλους, αλλά προχώρησε πολύ περαιτέρω όσον αφορά στην υποστήριξη και δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή από οτιδήποτε είχε σχεδιασθεί στο παρελθόν. Και φυσικά, δεν χρειάζεται κανείς καν να αναφέρει την Τουρκία, όταν αναφέρεται στην συμβολή του ΠΑΣΟΚ και του Γιώργου Παπανδρέου στην ειρήνη στην Ευρώπη, καθώς και στην παγκόσμια πρόκληση της προσέγγισης του Ισλάμ με την Δύση.

Ο Γιώργος Παπανδρέου έχει σημάνει την δέσμευσή του για πολιτική ανανέωση, την αμφισβήτηση των κρατουςών ιδεών και ένα διαφορετικό είδος πολιτικής. Σε αυτό το πνεύμα, είναι καιρός για όλους τους Ευρωπαίους που πιστεύουν στην Ευρώπη ως ωραία ιδέα και ισχυρό εργαλείο για κοινωνική πρόοδο να κάνουν την φωνή τους ακουστή και την ψήφο τους να μετρήσει.

Καλυψώ Νικολαΐδου
Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

To be published in TA NEA, June 11, 2004

What Europe do we Want?

I am number 18 on the PASOK list for the European elections. Why? I am not a "indigenous" Greek but a Greek from the diaspora, a Franco-Greek citizen, educated in France, living, teaching and married in Britain, and having taught for a decade in the United States. Yet, I belong to this list because I am a European and a socialist, committed to helping enhance the role of Greece in Europe and in the world. I belong to this list because I believe that PASOK's and George Papandreou's vision for Greece and for Europe is right and inspiring. I belong to this list because, as a teacher of European politics myself, I believe in the need to motivate the new generation to become involved in European affairs.

Two months ago, the Greek electorate voted for a change of government. Yet, it would be wrong and simply to subvert European politics to go along with the argument of the government that these elections should be about national issues. Because the European parliament is all about coalition politics, we need to rely on overall orientation and past party record to foresee the impact of our vote, rather than simply campaign promises that have no chance of being unilaterally implemented. What have I learned in this regard from my own experience in working with George Papandreou over the years, including on the Convention that drafted the Constitution and on the Greek Presidency of the EU last year?

First the commitment of PASOK to a more "social Europe" is real. During the Convention, George Katiforis, representing the Greek government at the time, headed the group which championed the introduction of various social clauses in the Constitution. At the same time, the Greek presidency promoted forceful action against social exclusion and discrimination at the European level as well as the overarching concept of sustainable development. It also took a courageous stand in promoting European laws extending basic social rights to non-Europeans living inside our borders - I say courageous because of the tendency we observe on the part of many of the right wing governments in Europe to adopt xenophobic policies vis-à-vis foreign migrants. In a socialist vision, the EU's role is not to replace the national welfare state. Instead, it is to prevent social dumping when national policies go beyond the limits of legitimate differences and to ensure pan-European respect of basic social standards.

The second theme at the core of this campaign is that of democracy and pluralism in Europe. Who can be against democracy one may say ...especially when a Greek! Sure. But grand rhetoric must be translated into concrete commitments. This was Papandreou's untiring message at the Convention. Most Greek citizens may not be aware of the role played by their country as a leader of the group of 19 "small and medium" states who organised themselves as a united force for the first time in European history to resist plans by the big states for reasserting their hegemony in Europe. To this day, representatives from all over our continent are grateful to Greece for having given

them pride and influence at this crucial stage of European integration. As I have suggested in my academic work with the notion of European "demoi-cracy", safeguarding as much as possible equality between member states is crucial to a vision of a pluralist Europe that resists the idea of creating a new state at the European level.

The third theme I would like to emphasise here is the role of Greece in shaping the EU's foreign policy. It is hard to imagine a greater challenge than that faced by the Simitis government last year when it took on the EU presidency. And yet, seldom have I heard so much praise for the balancing act carried on by an EU presiding country, not only in mediating between member states, but in its tireless intermediation between the West and the Arab world. Most importantly, a few days after the end of the Iraq war, George Papandreou managed to bring European foreign ministers together at Kastelorizo, and persuaded them to write a "European strategy paper" that would constitute the first response ever by the EU to the US's own annual pronouncements.

The Greek presidency also made a difference closer to home by delivering a new EU strategy for the Balkans, which may have fallen short of these countries' hope for candidacy status, but went much further in terms of support and commitment than anything envisaged before. And of course, one hardly needs to mention Turkey when speaking of PASOK's and Papandreou's contribution to peace in Europe, and indeed the global challenge of bringing Islam and the West together.

George Papandreou has signalled his commitment to political renewal, the challenging of dominant ideas and a different kind of politics. In this spirit, it is time for all those Europeans who believe in Europe as a beautiful idea and a powerful tool for social progress to make their voices heard and vote count.

Kalypso Nicolaidis
University of Oxford